Memo
Verplichte en niet-verplichte taken binnen ODIJmond

Betreft: Memo voor het gesprek over de verplichte taken en niet-verplichte taken binnen Omgevingsdienst IJmond

Van: Marten Boels (IPR Normag)

Datum: 12 juni 2025

1 Inleiding

Deze memo gaat in op de verplichte en niet verplichte taken voor een omgevingsdienst waarover afgelopen maanden ambtelijk en bestuur is gesproken. Via een toelichting moet deze memo informatie geven over de keuze welke taken als verplichte taak aan worden gemerkt voor de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst IJmond. De keuze, zoals verwoord bij punt 2, is opgenomen in de Memo Besluitvorming actualisatie gemeenschappelijke regeling, die ter vaststelling voorligt in de vergadering van het Algemeen Bestuur op 9 juli.

2 Voorgesteld besluit

We stellen het Algemeen Bestuur voor om de volgende insteek te kiezen voor de verdere uitwerking in de Gemeenschappelijke Regeling.

1) De basistaken, zoals verwoord in art. 13.12 van het Omgevingsbesluit;, als **verplichte taken** voor Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst IJmond aan te merken, als onderdeel van het scenario toekomstbestendig ODIJmond.
2) Voor 1 oktober 2025 aan te geven in welke mate de Milieugerelateerde Plustaken aan te merken zijn als verplichte taken voor Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst IJmond.
3) De volgende taken als **niet-verplichte taken** voor Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst IJmond aan te merken, waarbij deelnemers de keuze hebben om deze af te nemen:
    a) Overige Plustaken
    b) Bouwen en wonen
    c) Projecten
4) De volgende **taken** gefaseerd **af te bouwen**:
    a) Toeristische verhuur
    b) Digitaal opkoopregister
    c) (delen van) Brandveiligheid

In de bijlage vindt u de volledige lijst van taken welke deelnemers afnemen met daarbij welke wettelijke grondslag deze taak heeft, of deze taak wel of niet verplicht is/moet worden én of deze taken verplicht zijn om onder te brengen bij een omgevingsdienst of niet.

3 Toelichting op verplichte taken

3.1 Korte introductie

In het gesprek over verplichte taken geldt als uitgangspunt het governance-perspectief in ODIJmond. Dat betekent dat de Gemeenschappelijke Regeling gezien wordt als een instrument

('vehicle') om taken collectief te beleggen. Vanuit deze collectiviteit zien de deelnemers mogelijkheden om schaalgrootte(voordeel) te bereiken, de arbeidsmarkt beter te kunnen bedienen, efficiencyvoordelen te behalen in de uitwisseling tussen taken, expertise te kunnen waarborgen en beter in staat te zijn om te voldoen aan de landelijke robuustheids- en kwaliteitscriteria.

Anders gezegd: voor het scenario toekomstbestendige ODIJmond is het noodzakelijk dat deze taken verplicht afgenomen gaan worden, zodat aan de robuustheids- en kwaliteitscriteria kan worden voldaan[1].

Het vertrekpunt voor de verplichte taken is dat deze voor alle deelnemers gaan gelden. (Met uitzondering van de provincie, vanuit het bijzondere takenpakket en wettelijke verplichtingen die deze overheid heeft en welke afwijken van die van de overige deelnemers). En dat het versterken en vastleggen van de verbondenheid op deze taken noodzakelijk is. Verplicht is ook echt verplicht: zonder deelname in deze taken is deelname in deze Omgevingsdienst niet mogelijk.

3.2 Waar het gesprek zich op richt

In de gevoerde gesprekken over welke taken verplicht zouden moeten zijn is er duidelijkheid over de wettelijke taken voor de Omgevingsdienst, zoals vastgelegd in artikel 13:12 van het Omgevingsbesluit. Deze taken zijn verplicht voor alle deelnemers. En als het Omgevingsbesluit wijzigt, beweegt de mate van verplichting mee.

Het gesprek spitst zich toe op taken die voor Omgevingsdienst IJmond en/óf nu al voor alle deelnemers uitgevoerd worden (zij het in meer of mindere mate) en/óf welke noodzakelijk zijn om de andere taken uit te kunnen voeren en/óf waar deze taken dichtbij de taken uit het Omgevingsbesluit liggen. Het gaat hierbij om de volgende taken onder de bredere noemer Advies:

OMGEVINGSDIENST IJMOND Onze dienstverlening	Wet./ N-Wet.	Verplichte /niet verplichte taken	Beverwijk	Heemskerk	Uitgeest	Velsen	Purmerend	Edam-Volendam	Waterland	Wormerland	Landsmeer	Oostzaan	Bloemendaal	Haarlem	Heemstede	Zandvoort	Provincie NH	TOTAAL DEELNEMERS
Toezicht																		
Advies																		
Advisering omgevingsplannen	WBO	+	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	15
Omgevingswet en verordeningen	WBO/WTG	+	⚑	⚑	⚑	⚑	⚑	⚑	⚑	⚑	⚑	⚑	⚑	⚑	⚑	⚑	⚑	15
Projecten, programma's en beleid	WTG/ NWT	+	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	15
Ruimtelijke ontwikkelingen en omgevingsvergunningen (Variant A / generiek overleg)	WTG	+	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	15
Ruimtelijke ontwikkelingen en omgevingsvergunningen (Variant B / specifieke overleggen)	WTG	+	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	📍	15
Actieplan geluid	WTG	+	📍	📍		📍							📍	📍	📍	📍		7

De aanpassing van deze taken naar verplicht betekent voor de volgende deelnemers een wijziging:

- Haarlem
- Edam-Volendam
- Purmerend.

We geven deze gemeenten de ruimte om uit te zoeken in welke mate en op welke manier het onderbrengen van deze Adviestaken in het collectief leidt tot meerwaarde. Als deadline wordt 1 oktober 2025 gehanteerd om hier uitsluitsel over te geven: of deze taken afgenomen kunnen

[1] Wellicht niet in de letterlijke uitleg aan robuustheid, maar wel in de betekenis ervan: de organisatie is stevig, stabiel en flexibel genoeg om ook in de toekomst haar taken effectief te kunnen blijven uitvoeren, ondanks veranderingen of schommelingen in de omgeving.

worden en of deze taken dan als verplicht (collectief) takenpakket aangemerkt worden.

3.3 Om welke taken gaat het?

We verstaan onder de verplichte taken de volgende uitsplitsing, volgend op de landelijk gehanteerde definities.

Basistaken

Taken zoals verwoord in art. 13.12 van het Omgevingsbesluit. Onderscheid is gemaakt in:

- Locatiegebonden taken: taken voor activiteiten die de uitvoerder meerjarig op een vaste locatie uitvoert. Naast de bedrijfsgebonden activiteiten, betreft dit bijvoorbeeld ook activiteiten als het saneren of afgraven van bodem.
- Niet-locatiegebonden taken: taken voor activiteiten die de uitvoerder op wisselende locaties uitvoert, zoals mobiel puinbreken en het slopen van werken waarbij asbest vrijkomt.
- Collectieve taken: taken die niet of nauwelijks zijn toe te wijzen aan individuele deelnemers maar waarvan wel allen profijt hebben. Zoals expertise en advisering met betrekking tot regels voor MBA's in omgevingsplannen, vrije veldtoezicht bodem en asbest, ketentoezicht en de meldkamer. En bijvoorbeeld onze data-analisten en het beheer van het inrichtingenbestand.

Milieugerelateerde plustaken

Wanneer we hierover spreken vanuit ODIJmond bedoelen we de milieugerelateerde plustaken zoals (milieu) advisering op ruimtelijke ontwikkelingen, programma's en visies, (specifieke overleggen) toezicht bij bedrijven die vallen onder de categorie: voormalig type A (bijvoorbeeld ook geluidsoverlast bij horeca).

Door het verplicht inbrengen van een aantal milieugerelateerde plustaken voor alle deelnemers versterken we de robuustheid en daarmee toekomstbestendigheid van ODIJmond. In de landelijke systematiek wordt niet gewerkt met verplichte plustaken.

4 Toelichting op niet-verplichte taken

4.1 Korte introductie

De niet-verplichte taken omvatten een reeks van taken welke in de huidige situatie niet door alle deelnemers van ODIJmond worden afgenomen. En waar geen directe behoefte is om deze taken als verplicht voor alle deelnemers te maken. Duidelijk is wel dat ook op dit deel van het takenpakket een verdere uniformering en inkadering wenselijk is, om ook op deze taken te zoeken naar verdere verbetering van efficiency en effectiviteit.

Anders gezegd: deelnemers accepteren dat deze taken binnen OD IJmond afgenomen worden, maar zijn niet verplicht deze taken af te nemen.

Verder gaat het bij de niet-verplichte taken ook over projecten en programma's. Daarbij is de logica om deze taken niet verplicht te maken een pragmatische: de financiering is gebonden aan één of enkele gemeenten en heeft een duidelijk gemarkeerd begin- en eindpunt.

4.2 Waar het gesprek zich op richt

In de gevoerde gesprekken ligt de nadruk vooral op de taken in het domein 'Bouwen en wonen' als aanvulling op de insteek op het domein 'Milieu'. Een aantal deelnemers neemt deze taken namelijk wel af en is daar tevreden over en heeft geen wens deze taken af te bouwen. De deelnemers die deze taken niet afnemen, hebben vooralsnog (veel) te weinig informatie tot hun beschikking om hier een besluit over te nemen. En zien niet direct de toegevoegde waarde om deze taak over te dragen vanuit hun huidige gemeentelijke organisatie naar de omgevingsdienst. Laat staan om deze taak als verplicht op te nemen.

Het gaat om de volgende deelnemers:

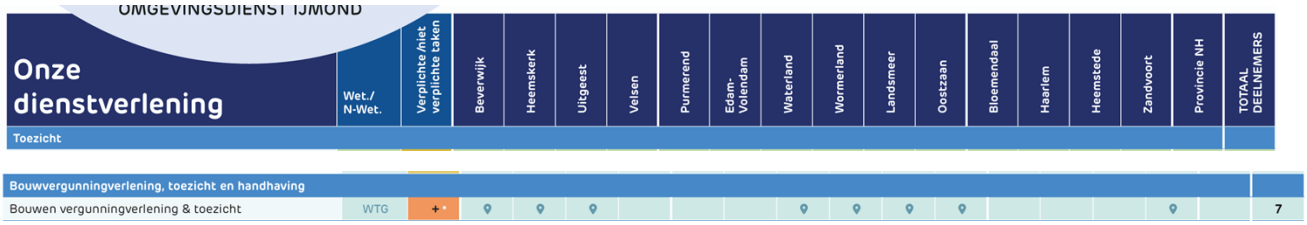

4.3 Om welke taken gaat het?

We verstaan onder de niet-verplichte taken de volgende uitsplitsing, aansluitend op de landelijk gehanteerde definities.

Plustaken

Dit betreft taken op het gebied van de Omgevingswet, zoals bouwtaken, de Alcoholwet, en soortmanagement plannen en Algemene plaatselijke verordening en omgevingsplan en/of andere taken die een relatie hebben met de fysieke leefomgeving. Dit zijn taken waarbij iedere deelnemer individueel kan besluiten om ze in te brengen en gemeenten het bevoegd gezag zijn.

Projecten

Projecten zijn afgebakende taken met aparte financieringsafspraken en een begin- en einddatum. Bijvoorbeeld Greenbiz IJmond, programma's mobiliteit, energietransitie en luchtkwaliteit.
Niet zijnde collectieve projecten in verband met landelijke ontwikkelingen (energiebesparingsakkoord, Wet werkgebonden personenmobiliteit): deze vallen onder de collectieve taken in het basistakenpakket.
Naast deelnemers kunnen ook andere partijen bij de OD projecten beleggen, zoals waterschappen, niet deelnemende gemeenten, ministeries en onderzoeksinstellingen.

Nota bene: Bedrijfsvoering zit bij OD IJmond in integraal tarief (overhead, software, wagenpark, innovatie, ontwikkeling medewerkers en processen organisatie etc.)

5 Toelichting op af te bouwen taken

5.1 Korte introductie

Tenslotte resteert er een aantal taken binnen OD IJmond die door slechts één of enkele deelnemers worden afgenomen en/of die geen directe relatie hebben met de kern van het takenpakket van OD IJmond. Deze taken zijn ooit ingebracht vanuit een toenmalige logica en eenheid, of als onderdeel van een breder gesprek over toetreding, of simpelweg handiger voor de betreffende deelnemer(s) om niet binnen de eigen organisatie onder te brengen.

Voor deze taken geldt dat de analyse per taak verschillend is. En de redenen om deze taken niet langer te willen voortzetten dus ook verschillen. Het is een aanzet voor het verdere gesprek met de betreffende deelnemer(s), waarbij de richting afbouwen zou moeten zijn of worden.

5.2 Waar het gesprek zich op richt

Voor deze lijst van taken geldt dat deze niet onder de standaard van de verplichte en niet-verplichte taken valt, maar dat het vooral taken zijn die net buiten de standaard van Omgevingsdiensten vallen. Sommige lenen zich goed om binnen de omgevingsdienst op te pakken, andere een stuk minder.

Het gesprek zou daarom moeten gaan over het ontwikkelperspectief op deze taken: welke groeimogelijkheden worden er gezien, waar zit een onderzoeksvraag, binnen welke termijn is het logisch om deze taken af te bouwen dan wel op te schalen?

5.3 Om welke taken gaat het?

Het gaat hierbij om de volgende taken:

- Toeristische verhuur: betreft de dienstverlening voor enkel gemeente Zandvoort, was onderdeel van een breder gesprek om taken bij OD IJmond onder te brengen. De voorkeur heeft het om deze taak enkel uit te voeren als er een duidelijk beleidskader ligt, onderdeel is van een breder pakket aan taken en dat de inzet op dit takenveld gebaseerd wordt op daadwerkelijke uren.
- Natuur en Milieu Educatie: betreft de dienstverlening voor slechts twee deelnemers, waarbij het vanuit OD IJmond bezien mogelijkheden geeft deze taak ook bij andere deelnemers uit te voeren. Er ligt namelijk al een stevige basis voor deze uitbreiding.
- Havenverordening: betreft de dienstverlening voor gemeente Velsen, in het verlengde van het ingebrachte takenpakket met een vaste financiering. Deze taak kan voortgezet worden als niet-verplichte taak.
- Digitaal opkoopregister: betreft een kleine taak voor twee deelnemers, waarbij de administratieve last van deze uitvoering relatief groot is. Verder is het digitaal opkoopregister ook weinig samenhangend met het overige takenpakket vanuit OD IJmond.
- Brandveiligheid: deze taak ligt genuanceerd omdat het uit verschillende facetten bestaat. Er is vanuit OD IJmond de voorkeur om dit gesprek verder te voeren, vanuit de insteek dat een deel van de huidige taken eigenlijk bij de Veiligheidsregio zou moeten liggen. De handhaving op brandveiligheid is wel een gemeentelijke taak, waarbij OD IJmond deze taak heel goed uitvoert, en wil blijven uitvoeren. Op deze taak moet de impact verder uitgezocht worden wat er beter wel en niet bij OD IJmond moet blijven.
- Alcoholwetgeving: niet-verplichte taak, welke zich goed leent voor uitbreiding naar andere deelnemers.

-0-0-0-